

Izbija vsak četrtek in velja s poštno vred all v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 din., pol leta 16 din., četrt leta 8 din. Izven Jugoslavije 56 din. Naročnina se pošlje na upravništvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopiše do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 dln.

Polština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezapri reklamacije so poštno preste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

3 številka.

MARIBOR, dne 17. januarja 1924

58 letnik.

Položaj slovenskega kmeta na Koroškem.

Korotan je bil zibelka Slovenstva. Tam se je najprej razvila slovenska državnost in samostojnost. Naš narod je tamkaj imel svoje vojvode in kneze, ki jih je na Gosposvetem polju ustoličeval po starodavnem, značilnem obredu, ki je dokaz demokratičnega pojmovanja našega naroda o državi in državni oblasti.

In sedaj hočejo Nemci prirediti Slovincem v Korotanu grob. Kjer je Slovenstvu stala zibelka, tam bi se mu naj izkopala smrtna jama.

Koroškim Slovincem preti narodna smrt. Nemško-nacionalni nestrpnosti in zagrizenci nočejo Slovincem dovoliti slovenskih šol. Niti ene javne šole nimajo koroški Slovenci. Nemška nasilnost gre tako daleč, da celo zabranjuje Slovincem tudi zasebne šole. Ne samo šole, tudi cerkev so si nemški zagrizenci izbrali za središče ponemčevanja. Preglani so veliko število slovenskih duhovnikov in mesto njih nastavili nemške. Po mnogih župnijah, kjer je poprej vladal v cerkvi slovenski jezik, se zdaj slovenščina ne čuje več, k večjemu, da slovenski kmet, slovenska kmetica šepetata v cerkvi tihe slovenske molitvice. Nemški duhovnik slovenščine ne razume.

Vso brezmejnost nemške zagrizenosti v tem oziru dokazuje odlok nemškega Heimatdiensta (domoslužja), da se mora tudi v vseh jezikovno mešanih župnijah poleg slovenske upeljati tudi nemška pridiga. Da je župnija jezikovno mešana, o tem naj odločuje ljudsko štetje. Ni treba omenjati, kako so se na Koroškem šteli Nemci in kako Slovenci. Ako kdo zna za silo lomiti par nemških besed, je bil zapisan za Nemca. Mnogoteri sploh niso bili vprašani, marveč kratkomalo so bili vpisani kot pripadniki nemške narodnosti. Tako je na Koroškem vsaka župnija jezikovno mešana, ker je povsod zabeleženih nekaj Nemcev. In ta jezikovna mešanost služi nemško-nacionalnim kričarjem kot povod, da zahtevajo po vseh župnijah nemške pridige. Po tistih župnijah pa, ki so v narodnem oziru v istini mešane, ker tam stanuje veliko število Slovencev, po nekod je celo večina prebivalstva slovenska, so slovenske pridige s silo zabranjene, ali pa vsled tega nemogoče, ker ni duhovnika, ki bi znal slovenski.

Tako zatira nemštvo koroške Slovence v duševnem oziru. Ko je avstrijska republika podpisala senžermensko mirovno pogodbo, je prevzela dolžnost, da bo slovenski manjšini dovolila slovenska javne in zasebne šole, slovensko božjo službo, slovenska društva, pravice slovenskega jezika na sodnji in pri uradih itd. Avstrija je obljubila evropskim vesilam, da bo te dolžnosti vestno izpolnjevala. Toda zagrizeni nemški nacionalci ne dopustijo, da bi se koroškim Slovincem dale pravice

v šoli, v cerkvi, v uradu, ker bi se jim na ta način podaljšalo življenje, Nemci pa so jih obsodili na smrt.

Morilno roko, ki hoče zadaviti koroško Slovenstvo, mora zadržati in zaustaviti naša država. Čast in interese naše države zahteva, da Zveza narodov uradno dozna za tlačjenje in trpljenje koroških Slovencev. Zveza narodov, ki ima svoj sedež v Zenevi na Švicarskem, vodi nadzorstvo nad tem, ali poedine države izpolnjujejo mednarodnopravne obveznosti proti narodnim manjšinam. Dočim naša država svoje obveznosti proti nemški manjšini vestno izpolnjuje, pa avstrijska država svoje obveznosti proti koroškim Slovincem dosledno in nesramno zanemarja. O tem se mora obvestiti Zveza narodov in naši vladi pripada dolžnost, da pošlje Zvezi narodov uradno poročilo o usodi koroških Slovencev, katerim preti narodna smrt.

Takšen je položaj slovenskega kmeta na Koroškem v narodnem oziru. Kakšen pa je njegov gospodarski položaj?

«Cillier Zeitung», kateri je jako neljubo, ako se ji spomeni pritiskanje in zatiranje koroških Slovencev, v svoji številki z dne 10. januarja t. l. trdi, da se koroškim kmetom v gospodarskem oziru godi dobro, da niso nezadovoljni, da svoje poljedelske pridelke dobro prodajajo, industrijske pridelke poceni kupujejo, da davki niso previsoki.

Kako pa je gospodarski položaj v Avstriji v istini, takšen, kakršen je?

Na to vprašanje nam odgovarja «Koroški Slovenec». List je pisan za Koroške Slovence, pa se ne more tiskati na Koroškem, ker zagrizeni Nemci tega ne dovolijo. Zadnji čas so Nemci, ki prebivajo v Sloveniji, zaglasi žalobni krik o zatiranju nemštva, češ, Nemcem se ne dovoli nemška tiskarna v Mariboru. Nemci že imajo na Stajerskem dve tiskarni: eno v Celju, drugo v Ptujju, čemu jim torej bo še tretja tiskarna? Slovenci na Koroškem pa nimajo niti ene slovenske tiskarne in zato so prisiljeni, s svojim listom iskati si zavetja na Dunaju. «Koroški Slovenec» se tiska na Dunaju v češki «Lidovi (ljudski) tiskarni».

O gospodarskem stanju kmetov v Avstriji piše «Koroški Slovenec» v zadnjem broju preteklega leta takole: «Kmetstvo ljudstvo je v manjšini, samo 31 odstot. ga je, mestnih ljudi pa 69 odstot. Zato razumemo, kako je bilo mogoče, da so mogli kmetom naložiti najtežja bremena. Račun ozdravljanja najhujše tlači kmeta, ki se braniti ne zna, kakor bi bilo treba. Izmed vseh strank se je pred volitvami upala edino naša (slovenska) stranka poudarjati, sedaj pa čutijo tudi Nemci, kako smo mi prav imeli. Kmetje ne morejo več dohajati s plačevanjem davkov. Davčni uradniki prihajajo skoro že v vsako drugo hišo rubiti živino itd. V strahu pred dražbo poje sekira v gozdu, in kjer nimajo gozda, pa gre od hiše za dom potrebno žito, krma in živina za

vsako ceno. Cene za kmetijske pridelke so slabe, ker vlada mestnim in delavskim ljudem, ki so v večini, na ljubo odpira državne meje na stečaj, da prihaja žito in živina poceni v državo in tako tlači cene domačih pridelkov.»

V številki z dne 10. januarja t. l. piše «Koroški Slovenec»: «Cene za domače pridelke so na domačem trgu padle in padajo vedno bolj; nasprotno pa se držijo cene za kmetijske potrebščine, zlasti za industrijsko blago na isti višini ali pa še celo rastejo. Vzrokov za to neugodno razmerje je več. Predvsem jih moramo iskati v tem, da je Avstrija že od leta 1915 brez zaščitne carine proti uvozu poljskih pridelkov. Ravno isto, kakor z žitom, je z živino. Uvaža se mnogo iz Rumunije, Ogrske in deloma tudi iz Jugoslavije! Zato tujezemska živina tlači cene na domačem trgu... Avstrija se bo uredila in sanirala kot industrijska država. Uvažala bo živila, izvažala industrijsko blago. Zavarovala si bo meje z visoko carino proti konkurenci svoje industrije, dočim bo ostalo domače kmetijstvo brez zaščitne carine izročeno svetovni konkurenci.»

O teh razmerah se je razpravljalo na seji deželnega kulturnega sveta (po naše: Kmetijske družbe) v Celovcu dne 5. decembra 1923. Pri tej priliki je izjavil Striessnig sledeče: «Kmetom se očeta, da plačujejo samo 50 odstot. valoriziranega (v zlati valuti) zemljiškega davka, a dobili smo za to drugih davkov toliko, da smo prišli razmeroma na 19.000 K, ko je zlata pariteta (ena-kost) 14.400 (1 zlata krona je 14.400 papirnatih kron), to se pravi, približno za 25 odstot. je kmetijstvo zdaj višje obdačeno kakor pred vojno. Za mero osebnodohodninskega davka smo predlagali 30.000 kratni čisti donesek zemljišca, davkarija pobira posebne doklade od vsakega goveda. O blagovnem davku smo mislili, da se pavšalira, a moramo poleg tega pavšalirati plačevati za vsakega prašiča, ki se zakolje, za vsako desko, ki se na naši žagi užaga za dom, za vsako vrečo žita, ki se za kruh daje v mlin. Tega ne prenesemo naprej.»

In če še dostavimo, da morajo kmetje za posojila plačati 30, 50, celo 60 odstot. obresti, smo dovolj osvetlili položaj kmetijstva v Avstriji in posebno na Koroškem.

Naši kmetijski strokovnjaki.

Vsak stan rabi strokovno izobraženih ljudi, posebno kmetijski. Posameznemu posestniku ni dano, da bi preiskoval vrednost in učinkovitost umetnih gnojil, da bi preizkušal razne zemlje in določil za nje najboljše posevke, da bi študiral živinske pasme, ki bi se najbolje prilagodile razmeram kakerega okraja ter donšale kmetovalcu največje dobičke — te študije in preizkušnje so naloga kmetijskih šol in kmetijskih strokovnjakov, katere plačuje narod. Na podlagi svojih študij in izku-

Živ pokopan.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus. 11. nadaljevanje.

Treba je bilo po tej nevihti le še prijaznega, toplega solnca in nežna cvetka Aleševoga kopnenja bi pognala trdne korenine in se bujno razvijala.

In tako solnce je Alešu posijalo! Kar od dveh strani hkrati, iz dobrodušnega obraza matere Barbe in iz ljubeznivih rjavih oči vdove Lenke.

Aleš se je oženil in ozdravel, temeljito ozdravel.

Dobro leto je minilo, odkar sta se vzela. Matič Barba se je par mesecev po poroki preselila v večnost, vsa srečna, da je preskrbela svoji Lenki «tako dobrega in strbnega moža». In nato sta sama gospodarila.

To se pravi, Lenka je gospodarila sama.

Pokazalo se je namreč, da Aleš prav nič ne razume o gospodarstvu. Vse njegovo delo je bilo, da je «pogledal po gospodarstvu», to je, stopil je po dvorišču, pogledal v hlev in nato odšel po vrtu in po polju na sprehod ter se vrnil k obedu. Ali pa je sedel v svoji sobi, bral in kadil ter delal še nekaj druga, kaj, tega Lenka pri vsej svoji zvedavosti in brihtnosti ni mogla dognati.

Eno je vendarle storil za gospodarstvo. Založil je ostenke svoje dedščine, ki jih je imel shranjene v inozemstvu, v delnice lesne družbe «Hrast», kjer je tudi Lenka imela svoj denar. In od časa do časa je hodil v mesto polzvedovat in popraševati, «kako stojijo delnice».

Pa Lenka mu njegove lenobe ni preveč zamerila. Malo posestvice ji ni dajalo mnogo dela in povrh ji je pomagal še hlapec. Hinkota je imela bolj za «hišni okrask», je pravila in ker ženska pač ne more sama živeti. Pokazala se je z njim ob nedeljah v cerkvi, hodila

z njim na obiske k sosedom in v mesto in se veselila, da se je iz boječega, zapetega Hinkota razvijal zgovoren, družaben človek, katerega je vse rado imelo.

Izpočetka se je seve obnašal Aleš precej storasto. Pa njegova živahna, zgovorna ženica, ki si ga je znala «oviti okrog malega prsta», ga je vzela v svojo šolo, ga opilila in ogladila, da kmalu skoraj samega sebe ni več poznal. Pod njegovim vplivom in pod vplivom družbe je njegova plahost in boječnost izginjala kakor sneg na toplem solncu, odločni, samozavestni, podjetni, da, fantovski Aleš Blaž je prihajal na dan. In ko je ozdravela njegova volja, se je pokazala tudi njegova bistroumnost, duhovitost in izobraženost v najlepši luči. Takega soseda da še niso imeli, so pravili ljudje.

Le eno napako je kazal. Rad se je zamislil. Nekam se je zasanjal, včas kar sredi vesele družbe. In tedaj ni bil več za med ljudi. Skril se je, zaprl se je v svojo sobo in kdo ve, kaj je tam delal —

Aleš je bil srečen.

Končno je našel, česar mu je tako zelo manjkalo v življenju. Mir je imel, nemoteno je živel, za nič se ni bilo treba skrbeti, Lenka je skrbela zanj, mu nežno stregla, uganila je vsako njegovo željo že vnaprej, on pa se je smel mirno vdajati svojim mislim in sanjarjam in — pisanju.

Pa ena reč mu je motila njegovo srečo.

Slabo vest je imel. Kadarkoli mu je rekla Lenka: «Moj ljubi Hinkot!», vsakikrat ga je zbudilo. Ne sicer ker bi mu bilo žal, da si je nadel Hinkotovo ime, — ampak svoje žene, svoje zveste, ljubeznive Lenke ni hotel varati. Njej vsaj bi bil rad povedal svoje pravo ime. In tudi njegov ponos ga je dražil. Poznala ga je le kot «tajnika», kot — slugo Aleša Blaža. To ga je bolelo. Rad bi bil vsaj v njenih očeh veljal za nekaj več. Rad

bi ji bil povedal, da je on tisti slavni pisatelj Aleš Blaž, ki ga je tolikokrat hvalila in mu o njem pripovedovala.

Pa ni mogel.

Ni se sicer več bal svojega imena. Pod vplivom družbe je njegova boječnost izginila. Pa bal se je povedati, da jo je varal, da jo je varal in goljufal ves svet.

Bal se je posledic.

Pa čutil je, da bo moralo priti tudi to —

...

Ob enajstih je redno sel prinesel pošto.

Pisem Ališ ni dobival mnogo, naročen pa je bil na «Družinski dnevnik». Iz hvaležnosti je dejal, da je po njegovem posredovanju našel Lenko.

Pot je sela peljala mimo vrta. Navadno je Aleš ob tistem času že slonel na plotu in čakal. Če ga ni bilo, ga je sel z glasnim «Dober dan» gospod Hinkot! opozoril na svoj prihod.

Tudi danes je zadonel njegov pozdrav čez vrt in proti sadonosniku, kjer je Aleš ležal pod drevjem v mehki travi in pisal.

Vstal je in počasi stopal proti plotu.

Pismonoša je posebljena usoda. Vsaj včas. Posebno za take ljudi; ki ne dobivajo pogoste pošte. Če bi se bil Aleš tega zavedal, če bi bil slutil, da mu utegne neznačni možiček prinesiti usodo v tej svoji torbici — gotovo bi ne bil meril vrta s takimi brezbriznimi, malomarnimi koraki.

Pa Aleš Blaž se je vživel v mirno, brezbrizno življenje, povrh je bil še ves zamišljen v svojo pisarijo, mirno, brezbrizno je stopal po zeleni trati, — zadnjikrat v življenju.

«Dober dan, France! Nič posebnega?»

šenj stopajo potem kmetijski strokovnjaki med ljudstvo ter ga uče in mu dajejo smernice za uspešno gospodarstvo.

Pred vojno so naši maloštevilni strokovnjaki delali z vso verno in vzgledno požrtvovalnostjo za povzdigo in dobrobit našega kmetijstva. Akoravno je država štedita pri tej stroki na vseh koncih in krajih, dočim je imela za industrijo vse bolj odprte roke, moramo vendar priznati, da so takrat naši potovalni učitelji na primer dosegli v enem letu na gospodarskem polju več, kakor danes pet okrajnih ekonomov od preobrata sem. Razumevali so dušo kmeta, vglobili so se v njegov težavni položaj, študirali so razmere, gospodarske prilike in neprilike in z ljubeznijo so se lotevali svojega nestranskega posla. Pomislimo samo na ogromno gospodarsko delo, katero so izvršili z novo napravo naših, po trtni uši uničenih vinogradov.

Sicer je res, da so bili tedaj njihovi službeni prejemki vsaj deloma v skladu s stroški za življenje, kar danes ne moremo reči in da peša pri takih razmerah tudi najjača moč, vendar pa iz tega še ne sledi, da bi morala pešati tudi strankarska objektivnost in ona globoka ljubezen do vsakega gospodarja, katera je dičila naše kmetijske strokovnjake tedaj, ko je še poveljeval zlati ovrtnik avstrijskega Hofrata. Sedaj pa je prišlo drugače. Mnogi kmetijski strokovnjaki so namreč po preobratu izgubili visoki cilj svojega poklica izpred oči (čast izjemam!) in so se žalibog posvetili samo strankarskemu delu za Firca in Pucelja. Praktična, nestranskega podpora našemu kmetijstvu je izostala in če se je kje kaj delalo ali ustanovilo od teh mož, se je to storilo samo za in pod zastavo zelene internacionale. Kdor ni prisegel na ta prapor, je postal izdajalec in sovražnik — gospodarskega napredka.

Naš kmet in posestnik je radi tega izgubil zaupanje v objektivno sodbo sodnika, kateri bi stal za razpelom s sokolsko čepico na glavi in orjanskim znakom na prsih. Žal nam je, da so mnogi kmetijski strokovnjaki zašli s pravega pota objektivnega delovanja. Njihove zablode na strankarsko polje so bile prvi polom, kateri je zadel naše gospodarstvo v Jugoslaviji. Drugi polom v Kmetijski družbi, bo ostal še mnogo let krvaveča rana na našem narodnem telesu. Upajmo, da «Pokrajinska zveza slovenskih vinogradnikov» ne bo sledila poizkusem v Kmetijski družbi, kajti tretji polom bi bil preveč za naše šibko slovensko gospodarstvo tejo. Upajmo tudi, da se bodo naši slovenski kmetijski strokovnjaki zopet vrnili nazaj na staro pot, da bodo začeli vsestransko delati tako, kakor so delali pred vojno v blagor ljudstva in narod jih bo zopet spoštoval, ljubil in — poslušal.

Boj surovosti!

Glavni studenec surovosti so brezvestni časopisi, predvsem ostudna krstača, ki se je zavila v lepo ime «Domovina». Če človek vidi lep naslov «Domovina», si misli, to mora biti dober časopis. Če pa pogleda vsebino, mora biti prav močnega želodca, ako hoče prebiti vso strupeno vsebino. List je nalašč preračunan na to, da brezobzirno podira vse, kar bi moralo biti človeku lepo in sveto. Politika tega lista je strupeno zmerjanje, kakor da bi lintver bruhal iz svojih sedmero žrel ogenj in strup. Podlistki prinašajo nenravne, opolzke romane, ki strežejo čutnosti in pohujšujejo mladino. Novice iz raznih krajev niso nič drugega, kakor onemoglo obrekovanje duhovništva in cerkve, brez pravega vspeh budnega zrna za ljudsko izobrazbo. Dopisniki so liberalni gostilničarji, ki za razburjajo ob pridigah, kjer se ljudstvu predčuje pogubnost zapravljanja, ali pa liberalni učitelji, ki hočejo doseči krono nedolžno pre-

«Nič, gospod Hinko! «Družinski dnevnik» in pismo za gospo soprogo.»

«Pa nesite pismo ženi in si dajte naliti kozarec dobrega za južino! Na moj račun! Dnevnik bom pa jaz pregledal tule pod drevjem. Bo za dolgčas.»

«Hvala lepa! Tisto o južni bom že sporočil. Pa z Bogom!»

Aleš je vzel dnevnik in mirno odkorakal kakor je prišel. Pod drevjem, kjer je imel svojo ležišče, je udobno ležal, in prižgal cigareto in začel listati po najnovejših novicah.

Nič ni bilo posebnega. Le na drugi strani so mu za trenutek obvisile oči na debelo tiskanem stavku: «Lesna družba Hrast ustavila plačila!»

Le za trenutek, pravim. Finančni strokovnjak ni bil. Nič hudega si ni mislil pod temi besedami. Najmanj pa to, da bi utegnil trpeti tudi njegov in Lenkin denar.

Hladno je listal dalje, zložil končno časopis, ga djal poleg se, si prijetno oddahnil in segel spet po svoji pisariji. —

«Hinko —! Hinko —!» je zadonelo sem od hiše.

Koj pridem! — Že obed? je mrmral. «Nekoliko še poležim, naj se juha ohladi.» Ni se mu mudilo, kakor navadno ne.

Pa obed še ni bil pripravljen.

Aleš je našel Lenka v kuhinji. Sedela je pri mizi in si podpirala glavo. Na ognjišču so pojemaje vreli lonci, nekaj se je smodilo. Aleš je vihal nos,

In šele tedaj je opazil prepadli ženin obraz.

«Nekaj se je zasmodilo!» se je nasmehnil. «Si zato tako prestrašena?»

ganjanih narodnih mučenikov s tem, da obdelujejo v svojem «leibzurnalu» župnike in kaplane. Politična smer te giftno krote št. 2 (št. 1 je bil «Stajerc») je strogo srbijanska in centralistična, zato bruhla žveplo in ogenj na poslance SLS, ki bi že bili davno vsi na onem svetu, če bi se le ena tisočinka njih strupenih želj uresničila. Gospodarski del tega lista je v primeri z našimi gospodarskimi članki neznamen. Razne novice iz tujih krajev, ali zanimivosti iz zgodovine so prirojene tako, da se, če le mogoče, včepne kaka cerkvena ali verska naprava ali oseba. V tem oziru je pa pristno liberalen smešničar. Glavni namen je seveda, pri ljudstvu osmešiti kak verski obred ali kakega duhovnika. Sam satan se veseli tega oddelka, tako neumno in zlobno je urejen.

Ljudje, ki jim je poštenost življenja in lepota srca deveta briga, se naslajajo ob tem prepovedanem berilu in ne opazijo, da so že sami postali podobnih nazorov. Kako bo tak človek imel spoštovanje do cerkve in njenih zastopnikov, če teden za tednom bere najostudnejše napade na duhovnike in škofo? Ako sliši opomin, naj ne naročuje takih brezverskih listov, mora seveda biti radi tega užaljen, ker je tako zapisano v «Domovini». Gorje pa vzgoji mladine, kjer šolarji dobe tak list v roki! Že mlado srce se zastrupi z mrznjo proti veri in cerkvi, kar je sicer pravi namen takih listov. Zato pa, verni Slovenci: proč s slabim tiskom, proč s hudicevo golaznijo, proč s strupeno krotko, ki pravi da je «Domovina». Mogoče je domovina, pa ne slovenska, ampak — peklenška.

PRIZIV PROTI SKLEPU ORMOŠKEGA OKRAJNEGA ZASTOPA.

Ormoški okrajni zastop je v seji dne 30. novembra 1923 na podlagi § 6 zakona z dne 23. junija 1866 dež. zak. št. 22 sklenil pobirati kot izredni prispevek za nadpoprečno uporabo okrajnih cest znesek 50 din. od vsakega na železniških postajah Ormož, Središče, ozir. Moškanjci na- in razkladalnega tovornega blaga, katero se prevaža po okrajnih cestah ormoškega okraja, izvzemši preselitveno blago. Prispevke se računa za vagon 10 ton, ter se pri večji teži sorazmerno zviša.

Protij temu sklepu je vložilo ormoško vinarsko društvo v odprtem roku priziv, in sicer iz sledečih vzrokov:

1. Ako se izvede ta sklep okrajnega zastopa, se povečajo stroški za vsaki, v teh postajah natoovorjeni vagon vina za 100 D, kajte 50 D se bode glasom tega sklepa računalo z rastoovorjenje vagona (prazna posoda) 50 D pa za polnjenje vagona.

2. Bi se tudi druge vinogradniške potrebščine, kakor na primer galica, žveplo, umetna gnojila itd. podražila za 50 D pri vagonu.

3. V sedanjih vinskih listih nikakor ne gre, da bi se vino in potrebščine vinogradništva tako izredno obremenila od domačih zastopov, posebno, ker je splošno znano, da nosi vinski pridelek največje davke v obliki zemljiškega davka, osebnodohodninskega in konsumnega davka ne glede na visoko procentne tozadevne pribitke in doklade.

4. Iz navedenih vzrokov je umevno, da plača vinogradništvo ormoškega okraja tudi največji del 490 odstotnih okrajnih doklad, in bo novo obremenjenje vinskih transportov, posebno za slaba in manjvredna vina iz leta 1922, in za vina iz pasivnega leta 1923 ne preneslo, razum tega bi ta dajatev tudi odtok naših vin silno otežkočila.

5. Nova obremenitev vinskih transportov, pa ne bi obremenjevala samo producente, ampak vsled poslabšanja gnotnega položaja tudi naše viničarje.

Ako že zahtevajo interesi našega okraja novi «ku-

«Seveda — zasmodilo! Zgorelo je! Hinko, — najmu denar!»

Aleš je začuden gledal.

«Zgorel — denar —?»

«Hinko —! Uničena sva! Družba «Hrast» je ustavila plačila! Najin denar je izgubljen!»

Sedaj se je Alešu zasvetilo. Strah ga je prijel, tembolj, ko je videl preplašeno ženo.

Nervozno je poiskal časopis.

«Ah, da — zares! Bral sem nekaj v «Družinskem dnevniku». — Tule je! — Pa misliš da je tako hudo?»

«Hudo —? O ti —!»

Skoraj se je ujezila. Pa saj ga je poznala, svojega Hinkota, da je bil neveden in nedolžen kakor otrok v zadevah gospodarstva in denarja.

Mirno je nadaljevala:

«Hudo —? Najina sreča bo, če dobiva par odstotkov od tega, kar sva naložila v delnice! Najbrž pa nič! — Tule poglej, kaj mi piše najin pravni zastopnik!»

Aleš je sirmel v pismo. «Torej so tudi delnice izgubljene —?»

«Vse! — In od česa naj živiva —? Od tele pedi zemlje —? O Bog!»

Srepa je gledal Aleš jokajočo Lenko. Zdelo se mu je, da so ženine besede očitek zanj, ki ni nič delal, ki ni ničesar razumel in je puščal vso skrb ženi. Vest ga je pekla in sram ga je bilo. Zavedal se je, da je kot mož sedaj on dolžen svetovati in pomagati.

«Kaj naj storiva?» je zastokala Lenka in ga gledala z objokanimi očmi.

Obračal je pismo med prsti. Nekaj je moral reči. To je zahtevala njegova moška čast.

luk» v tej obliki in da se začnemo po srednjeveških metodah omejevati in postavljati dosežanjemu prostemu prometu zopet okrajne «colninske šrange» potem zahteva Vinarsko društvo vočigled od 1—5 navedenih dejstev, da se vsaj naše vino kot najvažnejši proizvod našega ormoškega okraja oprosti te transportne obremenitve po 50 D za vsak vagon.

Toliko v pojasnilo našim vinogradnikom.

Sv. Boifenk pri Središču, dne 12. decembra 1923.

Robert Košar, t. c. predsednik.

Sejmi za živino zopet odprti.

Radi živalske kužne bolezni (slinovke in parkljevke) je pokrajinska uprava v Ljubljani zadnje jesen na predlog uradnih živinozdravnikov prepovedala živinske sejme na Slovenskem štajerskem. Tozadevne uradne prepovedi, ki so se nanašale na prepoved sejmov v Mariboru in Ptuj, so izšle dne 20. septembra, 6. in 30. oktobra ter 13. decembra 1923. Živalska kuga je okužila na Slov. štajerskem nad 80 občin, največ v okraj. glavarstvih Murska Sobota, Maribor in Ptuj. Slinovke so zanesli tokrat v naše kraje živinski barantači z bušami iz Hrvatske in Bosne. Vsled tega je trpel slovenski živinorejec veliko škodo. Brezvestni ljudje so izrabili položaj, ter so med ljudstvom širili vesti, da sejmi sploh ne bodo več odprti, da ne bode nobenega izvoza živine ter da bodo cene še bolj padle. Tako so ti ljudje oškodovali pri nakupovanju živine nepoučene živinorejce za velike svote. Krivi pa so pri tem tudi ljudje sami, ker ne čitajo naših časopisov, na primer «Slovenskega Gospodarja», ki poroča o cenah živine na drugih sejmističih.

Tako je na primer v šentlantskem okraju nek brezvestnež oškodoval kmetico-vdovo. Dotična kmetica je imela na prodaj par lepo rejnih volov. Tehtali so 1580 kg žive teže. Za take vole bi bila primerna cena vsaj 56 K za en kilogram. Barantač pa je vdovi slikal razvoj cen živne v silno slabi luči. Pravil ji je, da cene strašno padajo, in da še bodo bolj padle. Res jo je preslepil. Prodala mu je vole kilogram žive teže po 42 K. Kmetica je torej dobila za vole 66360 K. Po dnevni ceni a 56 K za 1 kg žive teže pa bi morala dobiti 88480 K. Vdova je torej prodala vole za 22.120 K prepečen. To je posamezen slučaj. Na enak način so brezvestneži oškodovali mnogo živinorejcev.

Poslanci Slovenske ljudske stranke so od oktobra naprej neprestano dregali politično oblast, naj otvorijo živinske sejme. Poslanca Falez in Žebot sta meseca novembra in decembra trikrat posredovala v Ljubljani pri pokrajinski upravi ter pri okrajnih glavarstvih. — Isto je storil tudi poslanec Vesenj. Poslanci so doznali, da tiči glavna krivda zaprtja sejmov, ker občinski uradi okuženih občin niso poslali uradnega poročila, da je kuga ugasnila. V «Slov. Gospodarju» so se nato opozorili župani, naj pošljejo poročila takoj uradnim živinozdravnikom. Večina občinskih uradov je svojo dolžnost vestno izpolnila. Nato so poslanci SLS prosili pri vladi, naj pošlje uradnega živinozdravnika v okužene občine, da dožene, ali je živina še bolna ali ne. Pokrajinska uprava je poslala višjega živinozdravnika dr. Rajerja iz Ljubljane v prizadete občine. Ko se je ta gospod sam prepričal, da je zahteva naših poslancev po otvoritvi sejmov opravičena, je vlada našemu predlogu ugodila. Dne 20. decembra 1923 je preklicala prepoved živinskih sejmov in jih odprla.

V «Uradnem listu» št. 1 z dne 7. januarja 1924 je na strani 6 objavljen razglas št. 4049, ki določa:

«Ker je živalska kužna bolezen slinovka in parkljevka prestala, se razveljavljajo vse omejitve v prometu s parkljarji, ukazane z razglasi dne 20. septembra, 6. okt.,

«Mislim», je dejal počasi, «da bi bilo treba predvsem iti poprašati, kako stvari stoje —.»

«Kam?»

«I no —. K vodstvu družbe —, k našemu odvetniku —.»

«In potem —?»

«Saj bomo zvedeli. Sama si rekla, da se da morebiti še kaj rešiti. In če ne —.»

«Pa kaj bova s tistimi ostanki?»

Aleš je nagubal čelo. Odločnost se je začrtala na njegovem obrazu.

«Treba bo poiskati novih denarnih virov —!»

Neverno se je nasmehnila.

To ga je zbudilo. Vzravnal se je, oči so mu žarele.

«Ne boj se! Živela bova, četudi ne sijajno. Jaz bom delal —.»

«Ti —?! Ali mar hočeš spet za tajnika, za — slugo h kakemu bogatašu?»

«Tisto ne. Morebiti znam še kaj več. — Kdo pojde v mesto?» je hitel nadaljevati, ker je Lenka že odpirala usta za nova vprašanja o njegovem «delu». «Ti ali jaz?»

«Jaz —? Denarne zadeve so vendar stvar moških!»

«Pa pojdem jaz. — Ti pa pojdi z menoj!» je pridjal po kratkem premisleku.

In tako sta storila še tisti dan.

Brezskrbnega življenja v «Mirnem dolu» je bila konec.

Lenkin strah se je uresničil. Družba «Hrast» je prišla v popoln konkurz. Dolgovi so daleč presežali imetje. Člani so izgubili delnice in še plačevali bi morali.